

Міжнародна науково-практична конференція

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»

до 190-річчя Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Київ, 09 квітня 2025 р.

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова (Україна)
Uniwersytet WSB Merito Chorzów (Польща)
Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie (Польща)
Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie (Польща)
University of the National Education Commission, Krakow, Institute Pedagogiki (Польща)
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Державний університет «Київський авіаційний інститут» (Україна)
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Карпатський інститут підприємництва університету «Україна» (Україна)
Інститут проблем виховання НАПН України (Україна)

З Б І Р Н И К

«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»
ІІ МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Київ-2025

Рекомендовано до друку Вченою радою

факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова

(протокол №9 від 23.04.2025 року)

Редакційна колегія:

Віктор АНДРУЩЕНКО	доктор філософських наук, професор, дійсний член НАПН України, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Володимир ЄВТУХ	доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, радник ректора Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Григорій ТОРБІН	доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Роман ВЕРНИДУБ	доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з навчально-методичної роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Ростислав ДРАПУШКО	кандидат філософських наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарської діяльності) Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Володимир ЛАВРИНЕНКО	кандидат філософських наук, професор, проректор з міжнародних зв'язків Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Алла ЯРОШЕНКО	доктор філософських наук, професор, декан Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Тетяна ГОЛУБЕНКО	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Василь КАРИЧКОВСЬКИЙ — доктор педагогічних наук, професор кафедри позашкільної освіти факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Дар'я БИБИК — доктор філософії в галузі соціальної роботи, доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Микола БУЛАТЕВИЧ — кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та публічних комунікацій факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Марина СОЛЯНИК — кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціальної освіти та соціальної роботи факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Андрій ЗАМОЖСЬКИЙ — викладач кафедри соціальної політики факультету соціології та соціальної політики УДУ імені Михайла Драгоманова

Наталія ПОЛУЙКО — голова Студентського наукового товариства Факультету соціології та соціальної політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

С 69
УДК 304.4+316.334.3+364

Соціальна політика:виклики часу: матеріали ІІ Міжнародної науково-практичної конференції до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (9 квітня 2025 року). Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2025. 220 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників ІІ Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ» до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, в яких висвітлюються результати досліджень студентів, аспірантів та молодих вчених щодо актуальних проблем, які постали перед українським суспільством в умовах повномасштабної війни.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

© Автори матеріалів, 2025
© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025

Водночас, низький рівень сформованості батьківських навичок сучасної молоді, призводить до великої кількості негативних суспільних процесів, які перешкоджають нормальному розвитку українського суспільства та потребують негайного вирішення як на локальному так і на державному рівнях. Сучасні освітні та соціальні інституції сприяють розвитку готовності молоді до створення сім'ї відповідними нормативно-правовими актами, постановами та програмами, шляхом діяльності державних та громадських організацій, центрів соціальних служб, консультпунктів, телефонів «Довіри» тощо. Найефективнішими ж формами, на нашу думку, роботи виступають лекторії, бесіди, клуби за інтересами, свята та інші. Проте можна зробити висновок про необхідність пошуку та обґрунтування нових шляхів та умов, які б забезпечили більш ефективне формування адекватних уявлень про майбутнє батьківство, майбутню сім'ю при підготовці молоді до сімейного життя з урахуванням вікових особливостей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алєксєєнко Т. Ф. Молода сім'я: умови виховання дитини: Наук.-метод. посіб. / АПН України. Ін-т пробл. виховання; К., 2004. 96 с.

2. Волківська Д. А. Наукові підходи до розуміння потенціалу особистості/ *Педагогіка вищої та середньої школи : Збірник наукових праць* /за заг. ред. доктора пед. наук, професора З.П. Бакум. Кривий Ріг : КДПУ, 2014. Вип. 42. С. 230-234.

3. Долинська Л.В, Демидова Т.А. Підготовка молоді до сімейного життя. (Соціально – психологічний тренінг.) Навчально-методичний посібник. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2002. 73с.

4. Радчук Г.К., Тіунова О.В. Сімейне виховання (освітній тренінг для батьків). Навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТНПУ ім.В.Гнатюка, 2007. 121 с.

Вакуленко О.В.
канд. пед. наук, доцент

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7067-0462
o.v.vakulenko@npu.edu.ua

Романова Н.Ф.
канд. пед. н., доцент
Національного університету «Києво-Могилянська академія»
м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-5771-7211
romanova.ukma@gmail.com

СТАЛИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ ЯК ГЛОБАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Людство зіткнулося з тим, що опинилося на порозі комплексу криз – економічного, фінансового, демографічного, екологічного характеру. Термін "сталий розвиток" має безліч трактувань та варіацій, але найпоширенішим є визначення Міжнародної комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку. Сталий розвиток визначається там як розвиток, який «…задовольняє потреби сьогодення без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольнити свої» [2].

Під стратегією сталого розвитку розуміють стратегію розвитку людства, цивілізації і цілому або окремого соціуму, наприклад, країни чи регіону. Стратегію сталого розвитку визначають як найбільш ефективну стратегію розвитку сучасної цивілізації, яка спрямована на максимальне задоволення природних потреб людини, що перебуває у гармонії з природою та позбавлена соціальних негараздів. Виокремлюють такі основні взаємозалежні складові стратегії: економічний розвиток (економічна складова), захист та збереження довкілля (екологічна складова), соціальний розвиток (соціальна складова) [2]. Суть сталого розвитку полягає у визначенні життєздатних схем, що враховують та збалансовують економічні, соціальні та екологічні аспекти людської діяльності.

У 2015 році на саміті ООН лідерами майже двохсот країн (в тому числі й України) було погоджено Документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року». Сталий розвиток і став загальною ідеєю, за яким світ домовився жити та видозмінюватися до 2030

року [1]. Україна, як і інші країни-члени ООН, приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку. Бачення орієнтирів досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку, відображено у Національній доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна» (2017 р.) [3].

Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (2019 р.) [4], з урахуванням специфіки розвитку України, визначено забезпечувати дотримання таких Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року:

Ціль 1. Подолання бідності.

Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства.

Ціль 3. Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Ціль 4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх.

Ціль 5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат;

Ціль 6. Забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією.

Ціль 7. Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх.

Ціль 8. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх.

Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям.

Ціль 10. Скорочення нерівності.

Ціль 11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів.

Ціль 12. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва.

Ціль 13. Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками.

Ціль 14. Збереження та раціональне використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку.

Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття.

Ціль 16. Сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях.

Ціль 17. Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

Сучасний суспільний розвиток людства вимагає переходу до нової філософії розвитку суспільства – парадигми сталого розвитку. Сталий розвиток має забезпечувати матеріальні і духовні потреби населення, раціональне господарювання, ефективне використання природних ресурсів, підтримку сприятливих умов життєдіяльності населення, поліпшення стану довкілля та відновлення природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва [2]. Україна як суверенна держава не стоїть осторонь таких важливих завдань як розвиток сталого розвитку, впроваджуючи відповідні нормативно-правові акти, проводить наукову роботу, ставить нові завдання для соціальної політики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Документ «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» (2015 р.). URL: https://www.undp.org/uk/ukraine

2. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В Ничик, О.В. Мартинюк. К. НУХТ. 2022. 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1

3. Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна» (2017 р.) URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf

4. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (2019 р.). URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019

Вишневський О.О.
здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти,
спеціальність «Філософія»
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
Київ, Україна
ORCID 0009-0000-0911-5734
vyshnevskyi91@gmail.com

ЛЮДЯНІСТЬ І ГІДНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДО ПИТАНЬ РОЗРОБКИ КАТЕГОРІАЛЬНОГО АПАРАТУ

Війна в Україні актуалізувала питання стратегій культури та повоєнної розбудови держави. Ключовим є не лише відновлення територіальної цілісності, а й концептуальне визначення соціокультурних чинників. Гуманітарна криза підкреслила важливість поняття людяності, яке було включено до документів міжнародного права. Революція Гідності надала нове значення поняттю «гідність», яке стало важливим концептом в українському суспільстві.

Категорія «людяності» розглядається в гносеологічному та аксіологічному вимірах як прояв рефлексії на морально-етичних засадах. Ж.-П. Сартр наголошував на захисті свободи людської особистості в період дегуманізації [1, с.317-344]. Сучасні дослідження акцентують увагу на трансформації змістових характеристик гідності в умовах уразливості її кордонів.

Тлумачні словники визначають людяність як людинолюбство та гуманізм [2, с.499]. Філософсько-генезисне підґрунтя поняття гідності сягає старогрецьких виразів, що визначають її як найвищу цінність. Гуманітарна та антигуманна поведінка в умовах війни відображається у філософських теоріях